

Några skuggsidor inom Göteborgs samhälle /

Olsson, J. A.

20 Kommun.Särsk.orter Br. Göteborg

Förvaltn
Kommun
Sämsk. o. t.
Chr!

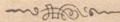
Några Skuggsidor

inom

Göteborgs Samhälle;

belysta af

J. A. OLSSON.

GÖTEBORG, 1867.

På författarens förlag.

Pris: 25 öre.

Inverts & Krugger

Handwritten text

1867

Göteborg. Tryckt hos D. F. Bonnier, 1867.

Att skuggsidor eller missförhållanden i högre eller mindre grad existera inom hvarje samhälle, är tyvärr en sanning, som icke tar för bevis; men lika sant som detta är, lika ihärdigt bör hvar och en samhällsmedlem, i den mån han förmår, arbeta på eller bidra till att afhjelpa missförhållandena.

Nu är det likväl, i förhållande till folk- mängden inom hvarje särskildt samhälle, ett högst ringa fåtal, som något härutinnan förmår uträtta, emedan, i pekuniärt hänseende, allt för många äro vanlottade och på samma gång utestängda från deltagande i och beslutande af samhällets viktigaste angelägenheter. I dubbelt mått vanlottade äro dessa sednare, om det först- nämnda fåtaliga men mäktiga partiet utgöres af egennyttiga, kallt beräknande menniskor, emedan i sådant fall många åtgärder varda vidtagna, som visserligen äro ett sken af rättvisa, men hvilkas verkningar oftast åstadkomma mot-

satsen, och hvarigenom de förut rådande missförhållandena sålunda ökas i stället för att minskas.

För att kunna bidraga till att afhjelpa rådande missförhållanden är det nödvändigt att känna och erkänna dess rätta orsaker; ja, lika nödvändigt som det är för läkaren att känna och förstå orsakerna till hvarje sjukdomssymptom, som yttrar sig i den menckliga organismen. Det är dock en väsendtlig skilnad mellan samhällskroppens och den menckliga organismens sjukdomsyttningar, ty då den förstnämndes symptomter för det mesta ligga inom den menckliga synkretsens horisont, ligga den sednares deremot ofta djupt förborgade. Är det nu lika nödvändigt att det ena onda botas, som det andra? Härtill svara vi utan betänkande: ja! Enär den menckliga organismens välbefinnande till stor del beror på samhällskroppens tillstånd, så blir konklusionen den, att eftersom samhällskroppens sjukdomsorsaker äro lätta att upptäcka, så måste det icke vara så särdeles svårt att för dem åstadkomma en radikal kur. Har nu samhällets vårdare eller styresmän sökt göra hvad på dem ankommer för åstadkommandet af ett radikalt botemedel mot samhällets onda? Det är under fortgången af mina betrak-

telser som jag vill försöka i någon mån besvara denna fråga. Innan jag likväl öfvergår till dessa betraktelser eller granskningar, får jag af mina läsare utbedja mig benäget öfverseende med de fel i diktionen, hvartill jag möjligen kommer att göra mig skyldig. Den strängare kritiken underkastar jag mig med resignation, lugn i medvetande af goda afsigter och ett rent uppsåt, förutan hvilka egenskaper ingen författare gerna lär uppträda som de förtrycktas målsman.

Man har på sednare tiden visat sig angelägen om att efterforska orsakerna till proletarietets öfverhandtagande elände inom Göteborg, och stannat vid det antagande att krogarne ensamt härtill vore skulden. För den uppriktiga och sanningsälskande forskaren torde emellertid andra orsaker ligga mycket nära till hands, hvaribland inflyttningarne torde tåla vid någon stunds granskning.

Tillfölje af den ganska långt drifna företagsamhetsanda, som är rådande inom Göteborgs samhälle, kan visserligen under en del af året ett större antal individer sysselsättas; men det har likväl på sednare tiden visat sig, att den till staden anländande, med hvarje år sig ökande landsortsbefolkningen utöfvat ett men-

ligt inflytande på arbetarnes ställning i allmänhet, dels derföre att de inflyttandes antal varit så stort, att icke sysselsättning för dem alla funnits att tillgå, och dels derigenom att arbetslönerna, såsom en naturlig följd derutaf, blifvit nedtryckta. Att denna sista omständighet menligast inverkar på de i Göteborg bosatte arbetarnes ställning är klart, då man besinnar att större delen af dessa äro gifta och hafva familj att försörja; hvartill komma de stegrade och, i förhållande till bostädernas dåliga beskaffenhet, orimliga hushyrorna, då deremot arbetssökande från landet vanligen medföra matförråd från hemorten samt inlogera sig på vindar och i hvarjehanda uthus, hvarigenom lefnadskostnaden för dessa blifver billigare.

Om den infödde arbetarens ställning blifvit, genom ofvananförda omständigheter, tryckt och försämrad, så blifver den det i ännu högre grad derigenom, att af de årligen inströmmande arbetssökande af båda könen ett större antal här qvarstanna, hvilka ej, åtminstone icke i förstone, göra sig en föreställning om allt det elände en sådan konkurrens medför. Man kan utan öfverdrift i detta fall ställa arbetare analog med en vanlig handelsvara: ju större

efterfrågan, desto högre värde, och tvertom. Detta vilja hrr arbetsgifvare, af ganska begrip-
liga skäl, icke medgifva, men ingen oegennyttig
och opartisk menniska kan förneka att så
är förhållandet.

Om nu de obegränsade inflyttningarne icke
vore författningsenliga, såsom de äro, så skulle
likväl personer tillhörande vissa kategorier
af egennyttiga beräkningar tolerera desamma.
Det är så många som skola rikta sig på arbe-
taren: husvärdar, som icke hafva annat än kyf-
fen till uthyrning, minuthandlande, värdshusid-
kare och slutligen arbetsgifvare, hvilka sist-
nämnda tillfölje af den rika tillgången på ar-
betskrafter icke göra sig samvete af att ockra
på desamma, i det att de beräkna den största
möjliga vinst på sina företag åt sig sjelfva
under det att arbetaren, som utgör den egent-
liga häfkraften i företaget, måste åtnöja sig med
en ringa och obetydlig bråkdelen.

De flesta arbetsgifvare anse sig säkerligen
vara i sin goda rätt, då de betala arbetaren
enligt "ackord", hvilket i juridiskt häseende
icke heller kan bestridas; men att ackordet, i
fall det så kan benämnas, å arbetarens sida,
är nödtvunget och af behovet dikteradt, är tyd-
ligt af förut anförda förhållanden; äfvensom

att det är arbetsgifvaren som bestämmer det-samma; ty vanligen heter det: "vill icke du arbeta för hvad jag bestämdt åt dig, så låt bli, här finnes dagdrifvare tillräckligt"!

Följderna af detta godtyckliga och obilliga förfarande, hvars grundorsak inflyttningarne är, yttrar sig ock bland arbetarebefolkningen på mångahanda sätt, och torde i första rummet ett härstädes gängse och af behofvet framkalladt bruk, i anseende till de skuggsidor det medför, vara förtjent af uppmärksamhet. Förhållandet är nemligen, att i fattiga familjer, der oftast flera barn finnas, ganska ofta hustrun och modern tvingas, tillfölje af nöd och mannens brist på arbetsförtjenst, att gå så kallad hjälphustru. Dessa beklagliga qvinnor nödgas sålunda öfvergifva den egna härden, för att hos bättre lot-tade qvinnor sysselsättas med tvätt och skur-ning m. m. under det att deras egna barn få gå hemma i smuts öfver öronen.

Under det jag nedskrifver dessa iakttagel-ser, erinrar jag mig en stor mans (Theodor Par-kers) tankar om arbetet. Ehuru dessa tankar genom de stora omhvälfningar de föutsätta för att kunna realiseras, förefalla mig som en uto-pisk hägring, lemna de likväl stoff till ganska tänkvärda betraktelser. Huru annorlunda kun-

de icke förhållandena gestalta sig i vårt kära fädernesland, om afkastningen af arbetet något jemnare fördelades! Den fattiga modren behöfde då icke öfvergifva sitt hem för att bidraga till de sinas försorg; hon kunde då mera odeladt egna sig åt sitt kall som husmoder.

Parker säger i sina tankar om arbetet: "Kroppsarbetet, ehuru en oundviklig pligt, ehuru ämnadt till en välsignelse och af naturen både en njutning och en heder, missbrukas ofta så, att det genom en förfärlig öfverdrift verkligen blifver ett straff och en förbannelse."

Sådana följder hafva arbetets missbruk länge medfört i Sverige, der vissa klasser, endast för det materiela lifvets uppehälle, måste tillbringa hela sitt lif i slafveri, och utan ringaste utsigt att derigenom kunna bereda sig en sorgfri ålderdom; under det att andra med god smak och i maklighet njuta frukterna af deras arbete.

Parker säger ytterligare, att: "Det är endast ett lagom mått af arbete som är en välsignelse. För mycket deraf nöter ut kroppen i förtid, gör tanken till en krympling, förnedrar själen, förslöar sinnena och dödar känslan. Det gör människan till en spinnmaskin eller plog, och icke till en varelse af en stor slut-

ledningsförmåga, som ser framför sig och tillbaka. Hon upphör att vara människa och blir ett ting.“

Botemedeln mot det onda som arbetets missbruk medför, har Parker icke heller försummat att uppgifva; men då dessa, enligt hvad jag förut antydt, äro af den beskaffenhet att de påkalla stora och genomgripande reformer, på hvilka vi länge torde få vänta, åtminstone i Sverige, så lemnar jag detta ämne för att återgå till mina egna betraktelser.

Det var det beklagliga tillstånd hvori en stor del arbetarefamiljer försättas genom husmodrens nödtvungna reträtt ur huset för att bidra till familjens försorg, som utgjorde föremål för mina sist afbrutna betraktelser.

Det är oftast denna otrefnad i hemmet, om hvilken förut är taladt, som hos mannen alstrar benägenhet för krogen. Det sorgligaste i detta förhållande är dock det skadliga inflytande som dess följder hafva på de uppväxande barnen. Genom modrens nödtvungna reträtt ur huset blifva de helt och hållet i saknad af den vård och skötsel, som i denna tidiga period af lifvet utgör ett af de högsta vilkoren för barnens både andliga och materiella utveckling.

Äro barnen i skolåldern, så skickas de

visserligen, tack vare vår nya skolordning, till folkskolan; men de goda frön som der utsås blifva i brist på näring förqväfda, så att de icke kunna bära någon frukt; synnerligast derföre, att den harmoni, som är nödvändig mellan skolan och hemmet, genom förut anförda förhållanden blifvit störd. Genom vanan att, så fort skoltiden är förbi, varda lemnade åt sig sjelfva, anses också skolgången af sådana barn för ett tvång, hvadan de ock rätt ofta från den samma hålla sig undan och i stället begifva sig (stundom med föräldrarnes tillåtelse) ut och bettla, oftast till vedkajen, der de till en början af sina medmennisker bedja om hvad de vanligtvis sakna i hemmet; men då, såsom vi veta, detta är ett brott mot sednare tiders författningar, komma de rätt ofta i kollision med polisen, hvilket har till följd att de ofta fort nog från att vara tiggare förvandlas till tjufvar, ty då de icke få lof att bedja om hvad de behöfva och dessa behof ofta äro trängande nog, så sluta de med att stjäla.

Vi finna således, om vi gå till grunden med vår undersökning, att dessa samhällets olycksbarn genom flera samverkande omständigheter kommit in på en bana, som, om ingen räddande engel i människogestalt kommer emel-

lan, för dem måste blifva olycksbringande för hela lifvet; ty likasom det ena brottet föder det andra så lägger det ena missförhållandet i samhället grunden till det andra.

Måne det icke vore samhällets pligt, då det i alla fall blefve detsammans vinst, att göra något mera än hvad hittills blifvit gjordt till förekommande af dylikt elände, hvilket, som vi hafva sett, icke alltid är sjelfförvålladt, utan oftast har sin grund i orimliga lagar och författningar samt en allt för långt drifven egennytta hos samhällets bättre lottade individer?

Att uppfostran, som bör gå hand i hand med skolan, såvida den sednare skall kunna fylla sin bestämmelse, på många ställen blifver åsidosatt och försummad, är klart af förut antydda förhållanden. Har nu samhället, eller med andra ord de maktegande i samhället, låtit missförhållanden existera, uti hvilka kunna spåras orsakerna till nyssberörda elände, så blir det nämnda myndigheters ovilkorliga skyldighet att i främsta rummet söka afskaffa missförhållandena, eller om detta icke låter sig göra, åtminstone neutralisera dess verkningar. Ett sådant förfarande från vederbörandes sida vore af mycket varaktigare gagn, än alla de pallia-

tiver, hvilka först när eländet nått sin kulminationspunkt af dem hållas i beredskap.

Den klass åt hvilken vi hittills egnat våra betraktelser, är inom vårt samhälle tyvärr icke den enda, som är underkastad godtyckets och beroendets tryckande herravälde. Den underordnade tjänstemannen är oftast i likhet med arbetaren dömd till ett hela lifvet förbittrande slafveri, från hvilket han sällan utan olägenhet för sin existens kan göra sig fri. Stundom händer det likväl, att hans aflägsnande från innehafvande tjänst af förmän blifvit beslutad långt innan han sjelf derom haft någon aning.

Detta inträffar oftast, om en sådan underordnad tjänsteman visat sig ega någon gnista af sjelfständighetskänsla, om han förstår att skilja mellan egna och förmäns åligganden, samt derom någon gång vågat yttra sig så att det kommit till förmännens kännedom, om han visat missnöje vid utförandet af till tjänsten ej hörande åligganden, eller brustit i undersåtlig vördnad mot någon af dessa lyckans gunstlingar, som merändels har nepotism eller andra relationer, sällan framstående talanger eller duglighet, att tacka för sin uppkomst.

Följderna af detta prekära och klandervärda system hafva icke heller uteblifvit. En hel

skara krypande och viljelösa verktyg har så småningom uppstått, hvilka genom fjesk och otidig beställsamhet skadat såväl egna som sina mera sjelfständiga kollegers intressen. Den egenmäktige och bortskämde förmannen försummar ingalunda att till hvarjehanda egna, ej till tjensten hörande göromål, begagna dessa underlydande villiga redskap, hvilka till ersättning för sitt otidiga fjesk få ökad sysselsättning, på samma gång den mera sjelfständige och i hvad till tjensten hörer mera nitiske tjenstemannen oftast ådrager sig nämnde förmans hat och ovilja.

De prerogativer som högre tjenstemän härstädes åtnjuta, gent emot lägre, äro äfven bjert i ögonenfallande. Då den underordnade tjenstemannen, hvars relativt strängare tjenstgöring tager både helsa och krafter i anspråk, har mycket svårt att få sig beviljad några dagars tjenstledighet på året, möter sällan något hinder för den i maklighet och öfverflöd frossande förmannen att få sig beviljad en och annan månads dylik ledighet. Äfven är man rätt ofta i tillfälle att se det den högre och redan förut drygt aflönade tjenstemannen, för att skaffa sig ökade inkomster, går i vägen för den lägre så fort någon tjenstebefattning blifvit ledig som med någorlunda lätthet låter sig förena med

den han förut innehar; hvadan det icke heller är ovanligt att i Göteborg påträffa tjänstemän, som af vederbörande blifvit hugnade med 3 till 4 befattningar, hvilka hvarför sig vore tillräckligt inkomstbringande för att åt en underordnad tjänsteman med familj bereda en betryggad existens.

Icke så sällan händer det att tjänstebefattningar, som kungöras till ansökning lediga, äro bortgifna långt innan första kungörelsen derom i tidningarne varit synlig. Kungörandet är i sådana fall endast en pro forma sak, som af vederbörande anses nödvändig för att derigenom gifva likasom ett sken af rättvisa åt den förut beslutade utnämningen. Huru många sjelfständiga och dugliga tjänstemän har icke, med tanken på de ofta kläna utsigter han till framtida bergning eger, vid sådana tillfällen skyndat åstad, dokumenterad och glad, till det i kungörelsen anvista stället — för att några dagar, kanske veckor, sednare bli förvissad om, att offentliggörandet om ledigheten endast varit en humbug?

Men äfven vid de tillfällen då en ledigblifven tjänstebefattning icke blifvit på förhand bortgifven, utan en viss qualification, oberoende af nepotism, mera synbart tages i öfvervä-

gande, spåras favoritskap och andra hemliga driffjedrar, hvilka i större eller mindre grad haft inflytande på den skedda utnämningen. Vanligtvis anses den bäst kvalificerad, som är i besittning af en försvarlig jargon samt en böjlig rygg; hans egenskaper må för öfrigt vara hvilka som helst, ja, i vår ytliga tid, då renhet i seder och karakter har så litet att betydada, lyckas ofta depraverade personer, utrustade med öfverlägsen jargon, genom inställsamhet och ett visst poleradt yttre skick innästla sig hos de förnämsta och anseddaste familjer och af dessa, genom det inflytande de ega i samhället, utverka sig rekommendationer (icke skriftliga, ty sådana behöfvas icke då de komma från ett visst håll), hvilka, i jemförelse med hvad andra kunna prestera, anses för nonplusultra af dem som mera sätta värde på det intima förhållande hvori de stå till protektorn, än på protegéns förtjenster och duglighet.

Under sådana omständigheter är det icke underligt om den sjelfständige och duglige, men allt kryperi och fjesk föraktande underordnade tjänstemannen, oftast nödgas qvarblifva på sin obemärkta plats, der inkomsterna sällan motsvara de uppoffringar af tid och krafter, som för tjänstens skötande vanligtvis tagas i anspråk,

och hvarigenom han icke allenast under sin tjenstetid tvingas till hvarjehanda försakelser, utan, hvad värre är, han måste ofta dessa försakelser till trots på ålderdomen dragas med brödbekymmer.

Skuggsidan af denna tafla blifver ännu mörkare, då den illustreras af de årligen ökade komunalskatterna, hvilka för alla underordnade tjenstemän, i närvarande stund genom den tryckning de utöfva anses outhärdeliga. Kommer detta beskattnings- eller rättare utsugningssystem att fortfara, så blir det nödvändigt för Göteborgarne att låta uppföra flera försörjningshus; och då, om ej förr, torde det blifva klart för vederbörande, att hvad de utan urskiljning taga med ena handen på ett håll, måste de med den andra gifva ut på ett annat; och så går det alltid då man lägger större bördor på sina medmenniskor än de orka bära.

Dessa bördor erhålla ingen lättnad genom att å debetsedlarne redogöra för utskyldernas användande, ty blifva dessa redogörelser synliga i detalj, så uppväcka de hos de mindre bemedlade klasserna endast en billig harm genom de påminnelser de derigenom få om penningemännens maktfullkomlighet: det är ju de som i samhällets angelägenheter ega beslutande rätt. Från

denna beslutande rätt äro större delen af stadens innevånare uteslutna, således äfven från allt deltagande i de på sednare tiden såväl beslutade men ännu ej utförda, som redan verkställda, förändringarne inom kommunen.

De som i en kommuns angelägenheter ega beslutande rätt böra i främsta rummet ega en på erfarenhet grundad insigt i stadshushållning, för att icke medverka till att de förändringar, som äro af behovet påkallade och beslutade, forceras, utan heldre successivt företagas utföras. Graden af en dylik återhållsamhetsprincip bör stå i ett ungefärligt förhållande till de beslutade företagens omfång, såvida dessa skola bekostas af kommunens medlemmar gemensamt. I Göteborg har denna återhållsamhetsprincip på sednare åren af vederbörande myndigheter helt och hållet förbisetts, hvarom stadens förändrade utseende, inclusive kajanläggningarne, bära vittne. Det är här icke fråga om nyttan och fördelarne af dessa förändringar (mot en del af dessa torde i sinom tid icke så litet blifva att anmärka); dessa må vara huru stora som helst, men ingen kommunalstyrelse eger dock rättighet att låta verkställa större och kostsammare företag än folkets tillgångar medgifva. Skulle sagde styrelse, eller de som

inom kommunen ega beslutande rätt, finna med sina eller en del affärsmäns intressen öfverensstämmande att ett och annat företag forceras, nåväl, må då de som hafva råd, och troligen på samma gång största fördelen af att företagen bringas till stånd, äfven bestrida kostnaden för desamma.

Om denna på dagordningen stående fråga vore mycket mer att säga, men då densamma, när detta nedskrifves, genom en stark opinionsyttring, hunnit det stadium, då de flesta frågor börja få någon betydelse*), så torde, i afvaktan på hvad framtiden bär i sitt sköte, det sagda för närvarande vara nog.

I våra sist afbrutna betraktelser påpekades de prerogativer som högre tjänstemän åtnjuta gentemot lägre, synnerligast då det gäller ökade inkomster. Återstår nu att taga i öfvervägande konsekvenserna af dylika företrädesrättigheter, och i hvad mån de kunna anses gagnliga eller skadliga, icke allenast för dem som deraf komma i åtnjutande, utan äfven för det samhälle som de tillhöra.

Prerogativer, synnerligast sådana, hvarigenom dess innehafvare tillskyndas makt och an-

*) Läsaren torde, med anledning af denna fråga, erinra sig mötet å Bloms sal i maj månad innevarande år.

seende samt pekuniära fördelar utan att mot-
 svaras af sedlighet och en högre själsodling,
 alstra endast öfvermod och benägenhet för ring-
 aktning mot likar. Är den med dylika före-
 träden gynnade individen fallen för öfverflöd
 och lyx, så finnes ingen gräns för hans begär
 att öka desamma. För att blifva en bonvivant
 af första ordningen nödgas han, trots sina goda
 inkomster, skuldsätta sig; och skulle han i dy-
 lika trängande fall höra till dem som förvalta
 andras medel, så förblir han icke länge tvek-
 sam om sättet att förskaffa sig mynt. Vår goda
 stad är tyvärr icke vanlottad i fråga om dyli-
 ka subjekter, om än våra publicister, af en
 kanske något långt drifven diskretion, tveka
 att offentligen utpeka desamma. Denna deras
 tystlåtenhet bör kanske likväl respekteras, då
 man besinnar huru lätt det är för en oförvitlig
 publicist att blifva brännmärkt som skandalskrif-
 vare; man vill neml. icke höra talas om andra
 brott härstädes, än de som föröfvas af de fat-
 tiga och förtryckta klasserna.

Författaren till detta lilla opus har sig
 emellertid bekant några sådana skandaler, som
 stundom för våra dagliga publicister kunna vara
 obehagliga att relatera.

För ett tiotal år sedan försvann neml. från

ett af våra förvaltande verk en viss hr H., hvilken inom nämnda verk under en följd af år åtnjöt oinskränkt förtroende och hade sig anförtrodt såväl kassa som räkenskaper. Samtidigt med hans försvinnande yppades en kassabrist på cirka 20,000 Rdr, hvilken brist af den ansvarige administratören måste betäckas. Denna godtgörelse medtog icke allenast den sednares alla tillgångar; den lade äfven den gamle ruinerade mannen i grafven. Den försvinnande rouén har det oakadt icke generat sig för att på sednare tiden en och annan gång, (männe incognito?) besöka vår stad, och man har vid dessa tillfällen sett honom helt cavalièremment uppträda som om ingenting passerat.

Samma herre kom, under det han var stadd på sina "resor", i åtnjutande af ett större arf. Måne det var detta som fredade honom för efterräkningar? Det glunkades visserligen om att den ruinerade gubbens arfvingar skulle af det utfallande arfvet blifvit godtgjorda den långt förrut lidna förlusten; men äfven om detta varit förhållandet kan dock med skäl frågas, hvarför ej ansvarsbestämmelsen för olofligt tillgrepp på honom tillämpades.

En annan uppbördsman, passionerad spelare, försvann likaledes för kort tid sedan och i

dubbel mening. Äfven han hade hushållat så med omhänderhafda medel, att han tvangs till reträtt från platsen för sin mångåriga verksamhet — och sina orgier.

Männe icke höga vederbörande med sådana fakta för ögonen skulle med mera sorgfällighet och urskiljning kunna använda den makt och myndighet de ega, så att deras val till dylika befattningar fölle på fullt värdiga personer? Detta kommer säkerligen icke att inträffa förrän den kamp, som nu på åtskilliga orter pågår mot stånds- och klassfördomarne funnit vägen äfven till oss och vunnit slutlig seger, eller med andra ord, då de styrande inom kommunen icke allenast känna utan äfven erkänna och framdraga den sanna förtjensten, hvilken icke alltid är tillfinnandes inom *la haute volée*. Det är neml. sällan att den i öfverflöd och njutningar uppfödde veklingen är i besittning af de egenskaper, som fordras för kompetens till dylika befattningar; tvertom påträffas de deremot rätt ofta hos dem, som genom en underordnad samhällsställning blifvit tvingade till hvarjehanda försakelser. Dessa hafva så att säga med modersmjölken insupit vanan för sparsamhet, hvarigenom de sättas i stånd att lefva på sina inkomster, på samma gång de vanligtvis äro fredade för frestelser till afvikelse från det rättas väg.

Förf. har sig bekant ännu ett fall, likartadt med de tvenne föregående, rörande en del uppborrdsmäns härstädes sätt att förvalta andras medel, blott med den skilnad, att den här antydda personen icke försvann, utan ännu är qvarsittande på sin plats; men då det icke varit min afsigt att i vidsträcktare mening vidröra dessa förhållanden än så vidt de kunna tjena till stöd för mina här uttalade åsigter, så må det för tillfället härvid bero. Framdeles torde dessa fakta, i sammanhang med åtskilligt smått och godt, blifva föremål för närmare granskning.

Då tiden icke längre tillåter mig fortsätta dessa mina betraktelser, är det med en viss tillförsigt som jag för tillfället nedlägger pennan, öfvertygad om, att de anmärkningar jag tillåtit mig mot de på dessa blad skildrade, härstädes rådande missförhållanden, ingalunda kunna anses öfverdrifna, åtminstone icke af dem som stått och fortfarande stå under inflytelsen af desammas verkningar. Hvad deremot den reaktionära fraktionen beträffar, så blir den sig nog lik derutinnan, att icke allenast öfver detta lilla opus, utan öfver hvarje tillstymmelse till vaknadt intresse för det förtryckta folkets sak, uttala sin förkastelsedom.

